

[Total No. of Pages : 3]

03231A

Second B.A.M.S. (2010)/(2012)/(2017) Examination, Winter - 2022
DRAVYAGUN VIGYAN - I

Total Duration : 3 Hours

Total Marks : 90

- Instructions :**
- 1) Use **blue/black** ball point pen only.
  - 2) **Do not** write anything on the **blank portion of the question paper**. If written anything, such type of act will be considered as an attempt to resort to unfair means.
  - 3) **All** questions are **compulsory**.
  - 4) The number to the **right** indicates **full** marks.
  - 5) Draw diagrams **wherever** necessary.
  - 6) Distribution of syllabus in Question Paper is only meant to cover entire syllabus within the stipulated frame. The Question paper pattern is a mere guideline. Questions can be asked from any paper's syllabus into any question paper. Students cannot claim that the Question is out of syllabus. As it is only for the placement sake, the distribution has been done.
  - 7) Use a common answerbook for **all** sections.

SECTION - A (45 Marks)

1. लघुत्तरी प्रश्न (सहापैकी कोणतेही पाच): [5 × 3 = 15]
 Short answer question (any five out of six):
- a) चरकोक्त 'अशोघ्न गण' लिहा.
 Write down Charakokta 'Arshoghna gana'.
  - b) द्रव्य वीर्यवाद लिहा.
 Write Dravya Veeryavad.
  - c) चतुर्बीज घटक द्रव्ये व गुणधर्म लिहा.
 Write down component of Chaturbeej and their properties.
  - d) "धन्वंतरी निघंटू" कर्ता, काल व वैशिष्ट्ये लिहा.
 Write Author, Kaal and specialities of 'Dhanvantari Nighantu'.
  - e) 'आनुप देशाची' लक्षणे लिहा.
 Write characteristics of 'Anup-desha'.
  - f) चरक संहितेनुसार द्रव्यसंग्रहण वर्णन करा.
 Describe collection of Drugs according to Charak Samhita.

03231A

[6 × 5 = 30]

2. लघुत्तरी प्रश्न (सातपैकी कोणतेही सहा):

Short answer question (any six out of seven):

a) द्विविध व त्रिविध विपाकवाद स्पष्ट करा.

Explain Dwividha and Trividha vipakvada.

b) सुश्रुतोक्त द्रव्य वर्गीकरण लिहा.

Write down classification of Drugs as per Sushrut.

c) मात्रा निश्चितीचे निकष स्पष्ट करा.

Explain the criteria for determination of dosage of drugs.

d) प्रमाथी कर्म उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Explain the Pramathi Karma with examples.

e) 'स्निग्ध व रूक्ष' गुणाचे चिकित्सेतील महत्त्व स्पष्ट करा.

Write the importance of 'Snigdha and Ruksha' guna in Chikitsa.

f) 'अॅट्रोपीन' या द्रव्याची उपयुक्त मात्रा, उपयोग आणि विपरीत परीणाम लिहा.

Write the dose, therapeutic use and adverse reaction of 'Atropine'.

g) 'प्रतिनिधी द्रव्य' संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.

Explain concept of Substitute Drugs with examples.

SECTION - B (45 Marks)

3. दीर्घोत्तरी प्रश्न (चारपैकी कोणतेही तीन):

[3 × 15 = 45]

Long answer question (any three out of four):

a) 'कर्म' शब्दाचे लक्षण, स्वरूप लिहा व खालीलपैकी कोणत्याही तीनपैकी दोन कर्मांची कार्मुकता सोदाहरण स्पष्ट करा.

i) अनुलोमन

ii) रसायन

iii) वाजीकरण

Write Lakshan, Swaroopa of 'Karma' and explain 'Karmukta' of any two of following three karma with examples.

i) Anuloman

ii) Rasayan

iii) Vajikaran

03231A

- b) प्रभाव निरुक्ती, लक्षण व स्वरूप लिहून प्रभावजन्य कर्माचे सोदाहरण वर्णन करा.

Write etymological derivation (Nirukti), Lakshan, Swaroopa as well as elaborate the actions due to 'Prabhav' with appropriate examples.

- c) 'रक्तभारा धिक्व शामक' आधुनिक औषधे लिहून त्यापैकी कोणत्याही 3 द्रव्याचे कार्य सविस्तर लिहा.

Write the 'Antihypertensive drugs' and describe any three of them in detail.

- d) 'अम्ल' रसाची उत्पत्ती, लक्षणे, गुण कर्म अतीयोग लक्षणे, रसकर्मापवाद सविस्तर लिहा.

Write Utpatti, Lakshan's, Gunkarma, Atiyog lakshne and Raskarmpvad of 'Amla-Ras' in detail.

***

SECTION - A (45 Marks)

[5 × 3 = 15]

Show answer questions: five out of six

- a) चारुचर्चक लिहा.

Write down 'Charucharka' Arshoghna gana.

- b) द्रव्य वेद्यवाद लिहा.

Write Dravya Vedya vad.

- c) चतुर्विध घटक हवे व गुणार्थ लिहा.

Write four component of Chaturbeej and their properties.

- d) "उपसर्ग लिपि" काय, काय व कोणत्या लिहा.

Write Author, Kaal and specialities of "Upanvanti Nighantu".

- e) 'आयु रसाची' न्याय लिहा.

Write characteristics of 'Aayur-rasa'.

- f) द्रव्य निरुक्तीस प्रभावजन्य कर्माचे वर्णन करा.

Describe collection of Drugs according to Charak Samhita.